

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 788. KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA. CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR főszerkesztés.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főszerkesztés.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 708. HIRDETESEKET ÉS NYILTÉRRE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVEZET A KIADÓHIVATAL.

NYUTÁR... Képek... Könyvek... Művészi... Szépirodalmi... Képzőművészeti... Szépirodalmi... Képzőművészeti... Szépirodalmi... Képzőművészeti...

Mai számunk főbb közleményei: Vezérelők: Pro libertate. A kegyvesztett nagykövét. Kossuth emléke. A sasvári harcolások. Hegedűs Sándor beiktatása.

Pro libertate.

(p.d.) Eh, ne keressünk szimbólumokat; ne keressünk, ne találjunk semmi nevezetést abban, hogy Magyarország iparos- és kereskedővilága éppen a debreczeni nagytemplom árnyékában próbálta Magyarországot gazdasági függetlenségét.

A kereskedelmi kamarák debreczeni kongresszusa egyhangúan a külön vámterület mellett foglalt állást; kimondta: hogy csak a külön vámterület alapján élhet meg ez az ország.

hogy a külön vámterületet a formula-törvény lejárta meg kell teremteni, hogy azontúl barátságos, okos kereskedelmi szerződést kell kötni minden külföldi állammal, Ausztriával is.

Jól értsük meg, nem egy kamara nyilatkozott meg Debreczenben, hanem a kamarák kongresszusa, azok összessége. És erről a tényről érdemes elmélkedni.

Az Egyetértés tárczája.

A gyermek.

— És aztán? — És — semmi. Csak imádkoztam. Minek több? — De mondja: mit tett magam? Kikkel volt? Milyen künn a világ? És mit csinál? Vár téged, hogy kinődd a kurta szoknyádat és meghóditd.

Nagyon kinos fejlődésen kellett az országnak keresztülesnie, a míg ideig jutott. Az a bizonyos teória, hogy a mezőgazdaság érdekében okvetlen fen kell tartania a vámközösséget, mert különben meghal az agrárkultúra s vele együtt meghal az ország, borzasztóan beleéltte magát az emberek lelkébe.

Kereskedő-nyelven szólva, be kellett követeznie egész közgazdaságunk insolventiájának, míg a kereskedelmnek és iparnak hivatott érdekképviselete a debreczeni határozatig eljutott.

Megpróbálták bécsi kurzuslázterekkel csinálni magyar ipart, állami kedvezményekkel: adómentességgel. Nem sikerült. Ugyan micsoda segítség az adónak az elengedése a rettenő nyomással szemben, a mit az osztrák ipar tud kifejteni.

Megpróbálták a magyar iparnak való kedvezést a közszállítások terén, meg a pénzzel való segélyezés rendszerét. Sokféle irigység közben vagy két perzentnyi védelmet adtak így az új és szegény magyar gyárnak, a mikor a régi és gazdag gyár huszonöt, meg ötven percentses védelmet kap a vámokban. Persze, hogy nyomorgás lett a vége ennek a próbának is.

Megpróbáltunk vámvonalat vonni a magyar ipar köré jelszavakkal, hazafisággal, a hajdani védegyetes mozgalom felelevenítésével. Az is kárba veszett fáradság volt. Extazisból nem lehet élni s a hazáért az életet oda adja az ember, de nem vásárolja drágábban a ruháját, az ekéjét.

Igy történt aztán, hogy elkopott a becület a vaskoronának, a királyi tanácsosságnak, meg a szülőfaluról vett előnévvel kibovított nobilitáltásnak. A száraz kenyér gondja elfeledtette a földi hívságokat. És megszületett a debreczeni határozat.

Igy elmondván a vámszövetségnek történetét, alázattal bocsánatot kérünk a kegyes olvasótól, a miért ezekkel tetejére címül azt a büszke szót választottuk, hogy: Pro libertate. Nem, nem ez a helyes felírata a debreczeni határozatnak, hanem az, hogy: De profundis. Nem harczrakész riadó az, hanem az áltálas csódnak, az általános fizetésképtelenségnek az elkecsesedése, a kiélt provinciának a halál-

horgése. Az éhezésnek az előretökölése, a mely még attól se riad vissza, hogy a vendégségbe jött miniszternek egy kellemetlen percet szerezzen.

A kormány pedig az ő kereskedelmi minisztere utján kijelenti, hogy az csak napi kérdés, egy napos aktuális, beszéljünk másról, nagyobbokról. Lezúgunk meg egy kicsit ezt az ipart és kereskedelmet, hogy szivjon magába erőnyelket, és veressük meg a vállát, hogy hát azért is jó hazafi.

De profundis ad te clamavi domine... Kiáltunk mindannyian, azok is, a kik elejétől fogva nem hittek aközös vánterületben, s azok is, a kik oly sok ideig reménykedtek, hogy hátha sikerülni fog így is, hátha meg tud élni ez az ország így is. Hallgatások meg az ország jajzava. Nem demonstrálni akartak Debreczenben, nem jobb kiegészítést akarnak kiszorítani az osztrákból, nem reájesztani akartak se Körberre, se Széllre, de kenyérért rimánnak. Azok nevében, a kik sordadásukon érzik, hogy az országnak évek óta nincs keresete.

Azok nevében, a kik oly régtől lesik az idők javulását s nem képesek látni semmi biztató jelet arra, hogy miért javuljanak az idők. Az ország nevében.

Budapest, szeptember 15.

A miről nem beszéltek. Egy szállóingó hírből néha könnyen meheznek valakire terelő vad. Különösen, ha exponált állás, a közpályán elől szereplő emberrel van szó, a ki talán legjobb akarattal sem döntheti meg a szobeszédet önagya, mert eszleg másokat vadolna meg vele. Olyanokat, a kiket politikai regardból megvádolni niesen módjában. Igy esett Márkus Józseffel, a főváros polgármesterével is, a kinek a Kossuth-ünnepély körül olyan szereplést tulajdonítottak s akiről ezzel olyan hirt terjesztettek, amely eddig ösmeretes pályafutásában, makulátlanul tiszta, hazafias multjában sehogys sem leri magyarzartást. Azt, hogy a fővárosnak az ünnepre való részvételéből lerendelt egyet-mást, nevezetesen pedig, hogy a szobakerült diszközgyűlés elmaradásáért privát beszélgetésben másokra hárította volna a felelősséget. Tudtuk mindjárt — ily is szóltunk róla — hogy a főpolgármester van olyan önértetes jó hazafi, hogy

az ünnepem méltón vesz részt s a város tanácsát sem téríti el ettől a kötelezettségtől. Am, hogy a kormány az irányban való mulasztásait és hibáit fesszege, nem hitük, bármennyire köztudomásuk is azok. Ma csakugyan világos szavakkal dönti meg ezt a mendemondát maga Polonyi Géza, akiről eredőnek jelentették. Polonyi kijelenti, hogy a főpolgármester egy árva szóval sem beszélt neki arról, a mit híresztelték: hogy a Kossuth-ünnepély programján a miniszterelnök utasítására nem enged változtatni. A főpolgármester tehát ezt a nyilatkozatot nem tette, a mi magyarázatot adtak ennek az ő rovására, az nyilvánvaló fertés. Nem, a felelősséget ne hárítsa szerki a főpolgármesterre azért, a mit nem is beszéltek, mert a felelőség azért, a mit megfogtönni nem engedtek, őt nem illet. Hiszen arra, hogy kit terhel, hivatkoztunk és újra rámutattunk a szembeszökő analogiára: a parlament elnapolták, hogy a Kossuth-ünnepről határozni módja ne legyen s a főváros közgyűléseit ugyancsak lerendelték addig az ideig, a míg már a Kossuth-ünnepről határozni nem lesz szükség. Nem ugyanannak a fejnek az okoskodása-e mind a kettő?

A kegyvesztett nagykövét.

Eulenburg herceg távozása. Meglepetés ez a hír abban a formában, a hogy érkezik: Eulenburg bécsi német nagykövét megváltk állásától. A prágai Politik című lap közli, olyan újság, a mely egy nagy pártnak előszolgálatában és a németországi politikára vonatkozó értesüléseit megbízható forrásból kapja.

Eulenburg herceg egyik diplomáciai erőssége volt a hármas-szövetségnek. A bécsi udvarnál exponált követe lévén a szövetség társnak, fontos szerepet töltött be s hogy most megy, annak oka csak az lehet, hogy: vagy ő nem kell többé, vagy nem kell már a hármas-szövetség. A Politik azt mondja, hogy a herceg, távozásának oka egyesgyedül az hogy kegyvesztett. Vilmos császárnak bizalmát veszítette. Miért? Eulenburg egy ízben volt Magyarországon. Akkor, a mikor a jelenlegi német császár meglátogatta Buda várban Ferenc József magyar királyt. Bennünket tehát a nagykövét távozás s távozásának indokait fölvető érdekelnek. Elég arra utalnunk, hogy a magyarországi német elem sorsa néhány év óta élelken érdekli a nagy Németországot. Vajjon Szögyény-Marich berlini nagykövetünk jól felfogott diplomáciai befolyásának következménye, vagy pedig Eulenburg pozitív közreműködésének érdeme-e, nem tudjuk, de tény az, hogy a magyarországi németiség kebelében tapasztalt pangmán mozgalomnak Németországból érkező irányítást, befolyásolást a hivatalos Németország az utóbbi időkben hatálosan ellenulozta. Az oly közelről érdeklő pangmán agitációnak erős ellenábat vesztjük tehát el mi a távozó nagykövét személyében.

A német császár állítólag elégedetlenkedik a nagykövét lanyhaságvál, mert a nagy német akció agresszív jellegét nem

taludta minálunk biztosítani. Merész állítása ez a Politiknak, de lehet, hogy igaz. Elégé hangzatos, az bizonyos. Ámbár II. Vilmos császár hirtelen elhatározásának néha sajátos és különös rugói vannak, a német császárt velünk szemben sokkaltá lojalisabbnak ismerjük, semhogy ilyen indok vezérelhetne volna a nagykövét iránti bizalmatlanságában.

Elfogadva a kegyvesztést, mint okot, talán nem tévedünk, ha az ausztriai és németországi németellenes lengyel mozgalom komexivitásában keressük és találjuk meg az igazi okot. Eulenburg nem tudta eléggé befolytölni az osztrák kormányt oly irányban, hogy a hármas-szövetség — helyesen németellenes lengyel mozgalom Ausztriában végleg leszerelje. Egyéb érdemeit a nagykövétnek elismerve, ezt a gyengeséget a német császár diplomáciai hanyagságnak, személyes képtelenségnek tekintette. Ezért vont meg tőle a bizalmat.

Egyébként be kell várnunk a hivatalos híradást. De bármiként is álljon a dolog, kormányunkat terhelni fogja az a feladat, hogy a távozó nagykövét helyét olyan utóddal töltsé be a német kormány, a ki a magyar nemzeti politikára veszélyes ne legyen.

A Politik meglepő híre egyébként itt következik:

A Politik ugyanis ezeket írja nagyjában. Befolyásos egyéniségek a császár környezetében keményebb embert kívánnak a bécsi nagykövetség élére. Az a szerep, melyet a nagykövét Bécsben betöltött, többé nem elégti ki őket. Noha a német nagykövetség bizonyos politikai személeti társadalmi összefüggéseket köpontja volt, és a német nagykövét egyike volt Bécs legjobban értesült egyéneinek, sőt olykor az osztrák birodalom belső ügyeibe való beavatkozástól sem riadt vissza, a midőn például egy kormány megbuktatásáról volt szó, mely bizonyos áramlatokat nem akart feltétlenül támogatni, — mégis Berlinben nincsenek megelégedve a nagykövétel. Az ottani befolyásos körökben ugyanis többet kívánnak. Az igaz kívánságot ugyan nem mondják ki hangosan, de oly diplomáciai képviselőt óhajtának Bécsben, a ki szinte összekötésbe lépne azokkal a németekkel, a kik boldogulásukat nem kizárólag és minden eshetőségre a fekete-sárga sorompok területén, hanem azokon kívül is keresnek. Többek közt azt is kívánják, hogy a bécsi német nagykövetség hatásosabb működést levezényeljen a magyarországi németiség érdekében. Erre a célra azonban — valamint más egyéb célzokra is — Eulenburg herceg nem engedte magát felhasználni, mert úgy látta, hogy már eddig is a lehetőség határáig elment és hogy a továbbmenni egy idegen hatalomnak Ausztria-Magyarországon működő képviselőjének kötelességeivel össze nem egyeztethető. Ezért feketítették be Eulenburg herceget uralkodója előtt, ezért lett kegyvesztett és bukott nagysággá. Keményebb fírt szemelték ki Bécsben Eulenburg herceg helyére. Ez a férfi Monts gróf, jelenleg müncheni német kövét, ennekelőtte budapesti német konzul. A dolog már el volt intézve s Monts köze az elhatározás. Ekkor jött azonban kába sokat emlegetett müncheni távirat és kiült, hogy az élesebb porosz

kíváncsi volt a fajtajára, amelyből önmagán kívül, csak egy pár hideg arcú, hideg lelkű rokonaszonyt ismert, akik a színeszőnyeg leányától bizonyos okokból mindig idegenkedtek kisse. Engem, ahogy lehetett, ahogy engedtem, tanulmányozott titkon, nagy szenvedélyességgel. Olykor tollat fogott és írt rólam egy mesét, vagy rajzot, iskolai feladathoz hasonló, amiben mindig szörnyen rejtelmeknek és boldogtalannak és mindenekelőtt kivételes lénynek rajzolt. S aztán azzal végzte, hogy hirtelen előntem az emberek közül. Nem tudni hogyan és merre. Talán nem is voltam földi származású lény! De akadt néha még misztikusabb befejezés is, amin magamban nevettem, de nemis büszkeséggel, hogy emnyi dolgot adok egy gyermeknek fantáziájának. Majdnem hívta tett a tömjénezése, melyet akaratlanul soha sem szítottam, mindazáltal éberem tartottam csak egy asszonyosságból.

Az anyja mondta egyszer: — Az én kis leányom szerelmes önbé, de ne higgyen neki nagyon. Meg fogja csalni csunyán és elpártol, mihelyt annyira felő, hogy magával egy sorba mer állni. Tehát az első hosszú ruhánál. Akkor kritizálni fogja és kiábrándul. Nem szerettem ezt az embert, az ősz fejevel, sűrű fekete szemöldökével, melyek arczának határozott rossz kifejezést adtak. A házmaster pletykáiból értesültem, hogy néha földig lereszegedve jön haza és a lépcsőn fölmenet, sir.

Ilyen előkelő ur — meséli a házmaster. De hát hiába. Beleenyultak az életébe durván, erőszakosan, nagy szenvedelmek, kemény csalások. Egy művésznő, egy asszony, egy feleség, meg talán a — gyermek is. A szöke, kékszemű, pirosajku gyermek, egyetlen vonása sines az apjától. — Istennem, szabad is ilyesmin túndórn!

De hat éjszaka volt. Forró nyári éjszaka. Nem alvársa való. A lebecsült zsalukon keresztül, rejtelmesen mosolygó piros szemek néztek be a csillagok. S a pamlogon nyagokat sáhojtava hánkolódott a gyermek...

latosképen mindent tudnak nélkülözni. A gyermekséget, az ifúságot, az örmöket, az ábrándokat. De te nem ezek közé tartozol. — Elszomorodott, hogy így lebecsültem. Láttam, nem tetszik neki, amit mondtam. — En sem tartozom ezek közé; ne is hidd, hogy magamról beszéltem. Az ilyenek az erős lelkek. Ki mer hozzájuk közelíteni? En nem; felek és fázom fölük s egy eszpetnyi kiküzdött boldogságot el nem cserelnék a fonségükkel. Különbem asszonyoknál még tán ritkább is az ilyen apostoli lélek. Ezek a kedves és ravasz lények mindég, ah mindeg csak egyet akarnak! És ehez nem teljenek túlságos szigorú áldozatok. Most azonban nincs kedvem erről beszélgetni. Aludjunk!

Előtoltam a gyertyát és nem szóltam többet. De a leány éber kis fejében ott éltek és mozogtak és kizöködtek a gondolatok és minduntalan odaröpítelt hozzám egyet ilyen formán: — En, ha arra való volnék, megmutatnám neked, a férfiaknak, hogy vagyok anyyi, mint ők. — De nem vagy arra való. Egy asszony sem arra való. Szegény, de valóság: a legkisebb és leghitványabb férfi is többet ér nálunknál... — A művésznőket, a nagy írónőket egy sorba helyezik velük. — Csak azt ne hidd. Csak az egész. Az életüök nagy lelkesülése elhítteti a közönséggel. Bolondság. Azokat az embereket kellene megkérdem, akik ismerték mig élt, barátai nagy ellenségei voltak, vagy szerették őt és meg nem hallgattak. Az más volna. — Mit mondanának? — A legjobb esetben semmit. Mosolyognának némán, különösen sokérelmően, hogy élmenne a kedved a további kérdézősködésektől. Beszélj a sikerekről és vedel lelkészüne. Beszélj róluk magukról, az asszonyról, a nőről és meglátod a szájuk szögletén a megvetés, a kicsinylés, a szájalom, egy kis allotomos redőjét. Pedig hát mit tettek. Mitűnt szellemileg túlszárnyalták férfításai-

KIS HIRDETÉSEK

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

TELEFON 706. TELEFON 706.

Bérmentes levelező lapok kis hirdetések... A hirdető közönség kényelmére...

Bodnár Simonné... Gruber Jenny... Hars Ignác...

Kernberg Rozália... Rothman Jakob... Enger Engelbinder Adolf...

Szigetvári Ferenczi Dávid... Bérbeadó... Epesti kétemele...

Szólóprések... Székiaipar... Való...

Használt butorok, perzsa szőnyegek, butor-kiállításban...

Betegek egészségesek lettek... Kiváló életmód híres orvos...

Haszonbérleti hirdetmény... A magyar vállalkozó tulajdonát képező...

Asztalos Julia... Kocsik... Birtokajánlatok...

Remington-írógép-iskolákban... a beiratkozás most van folyamatban...

Könnyműség... Valóra elhasznált az alkalmat...

Használt butorok... Budapest, Ujvilág-utca 21.

Haszonbérleti hirdetmény... Budapest, 1902. évi augusztus hóban.

Asztalos Julia... Budapest, Nagymező-utca 14.

Remington-írógép-iskolákban... Budapest, V. Andrássy-út 12.

Auglár Dávid... Budapest, Erzsébet-kört 6.

Borprések... eredeti MABILLE-rendszer...

Butor... Budapest, Török-kört 23.

Dr. CZINCZÁR J. egyetem- orvostudor, szakorvos...

HEIM FELE MEIDINGER KALYHÁK... Budapesti Thonetudvar.

Titkos betegségeket... DR. GARAI ANTAL...

Butor... Budapest, Váci-út 141.

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

Svájzi óra-ipar... Csak 16 korona.

Budapesti malomépítéset és gépgyár... Heisler...

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

Basel (Schweiz) - Level 25 fillér, levelezőlap 10 fillér...

Helyen vagy idült bujakór-bántalmak... Dr. Olliver vértisztító piskotái...

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

50 fillérért 50.000 korona... Huzás jövő héten!

SZERKESZTŐ... BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE... TELEFON 706... Wacht a Magyar... (Sz.) Zsombolygyarok és németek...